

ОБРАЌАЊЕ
НА ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА МАНУ, АКАДЕМИК ГЕОРГИ ЕФРЕМОВ
ДО СОБРАНИЕТО НА МАКЕДОНСКАТА АКАДЕМИЈА НА НАУКИТЕ
И УМЕТНОСТИТЕ И ДО МАКЕДОНСКАТА ЈАВНОСТ, 11 ЈУНИ 2001 ГОДИНА

Почитувани академици,

Кога на Изборното собрание на Македонската академија на науките и уметностите, што се одржа на 25 ноември 1999 година, ја добив Вашата доверба за претседател, сметав дека моето 40-годишно искуство на Универзитетот во Скопје и универзитетите во Европа и САД, како и 20-годишното членување во МАНУ се доволна гаранција дека за време на извршувањето на функцијата претседател ќе успеам, се разбира со Ваша помош, да постигнам резултати со кои името на нашата Академија и нејзините членови ќе претставуваат гордост за нашата држава и нација. Се разбира, во изминатата една и пол година, сè до оној несреќен ден кога весникот „Вечер“ ја објави статијата „Доброволна размена на територии и население меѓу Македонија и Албанија“ и средба со медиумите, одржана истиот ден, нашата Академија постигна видливи резултати. Ќе споменам само некои од нив: основањето на трите нови истражувачки центри, одржувањето на извонредно успешната меѓународна конференција „Балканот во новиот милениум“, изработката на „Стратегијата за развој на земјоделството во Република Македонија до 2005 година“ и „Стратегијата за развој на здравството во Република Македонија до 2010 година“, условите за работа на 60-тина индивидуални проекти на членовите на МАНУ и неколкуте мултидисциплинарни научноистражувачки проекти од витален карактер на Република Македонија, вработување на 15 постдипломци, зголемувањето на буџетските средства на МАНУ, санацијата на зградата на МАНУ, изградбата на анекс-зградата на МАНУ, преземањето на спомен-куќата „Уранија“ во Охрид во трајно користење на МАНУ итн. Постигнатите успеси се секако заеднички и претставуваат стимул за наредни вредни постигања. Меѓутоа, надвор од каква и да е контаминација со МАНУ, на 30 мај 2001 година, „Вечер“ ја објави гореспоменатата сторија во која

се клевети дека некои членови на МАНУ на одреден начин учествувале во конципирање на текстот.

Почитувани академици,

Повторувам, јас Георги Ефремов, немам апсолутно никаква врска со овој текст, што во саботата, на 9 јуни 2001, беше потврдено и од самиот весник „Вечер“ во статијата под наслов „Лов на вештерки“. Идејата изнесена во овој весник, како и на сите вас, не ми беше непозната, бидејќи истата од поодамна е презентирана во нашата јавност, а беше попрецизно елаборирана во текстови и изјави на повеќе македонски политичари и интелектуалци во поново време, како, на пример, Александар Тортевски, Тодор Петров, Блаже Ристовски и други. Дел од овие текстови Ви се приложени во материјалите за денешната седница.

Почитувани академици,

Потполно се согласувам со мислењето на поголемиот дел од нашата јавност дека идејата за „Доброволна размена на територии и население меѓу Македонија и Албанија“ е неприфатлива, нецивилизирана и спротивна на принципите на современите граѓански општества. Поради тоа, на средбата со претставници на медиумите одржана по овој повод јасно го искажав моето мислење дека треба да се анализираат сите можни идеи и предлози за разрешување на меѓуетничките конфликти во Република Македонија, вклучувајќи ја и оваа идеја, но дека предлогот на „Вечер“ не е најсоодветно решение. Меѓутоа, во ситуација кога секојдневно гинат наши граѓани, кога ескалира оружената агресија на нашата држава на илјадници и илјадници граѓани на Македонија, кога од принуда ги напуштаат своите родни огништа, и кога на повидок сè уште не се гледа разрешница на кризата, оценив дека највисоката интелектуална институција во државата не смее да се ограда или спротивстави на дебатата која конечно почна да се отвора во јавноста за можните опции за решавање на конфликтот. Сметав и сè уште сметам дека од една отворена и широка дебата може да произлезе остварливо и општоприфатливо решение кое долгорочно ќе гарантира мир, зачувување на македонскиот национален идентитет и држава, и перспектива за европска интеграција и економски просперитет. Во прилог на ова беше и мојата иницијатива и поддршка за формирање на Центарот за стратегиски истражувања кој критички ќе ја анализира состојбата во која се наоѓаме, ќе направи реални

проценки за иднината и ќе промовира широка и отворена расправа од која ќе произлезат стратешки цели на Република Македонија во идните децении.

Ова беше моето обраќање, прво до македонската јавност, а потоа и до Вас, господа академици. Сега, дозволете ми, да Ви се обратам прво Вам, а преку Вас и до македонската јавност.

Припадник сум на оние интелектуалци кои слободата на мислата и на говорот ги поимаат како темелна вредност на демократските општества. За жал, една од моите размисли, макар и апстрактна, во јавноста беше протолкувана на начин и со средства кои не се совпаѓаат секогаш со слободата на мислата и говорот како темелни вредности.

– На моите животни сфаќања и на мојот научен опус им била туѓа секаква помисла дека можам со нешто и некому да наштетам. Најмалку на една институција каква што е МАНУ, на која во мигов го заземам челното место.

– Во овој час пред македонската јавност и пред членовите на МАНУ, изразувам голема лична гордост што ми доверивте да раководам со оваа наша институција, која независно до сите малициозни, исполитизирани, некомпетентни и неконтролирани изливи против МАНУ, и натаму останува централна институција на македонските науки и на македонските уметности.

– Дотолку поголема е мојата гордост поради тоа што во едно многу кусо време имав можност својата дарба и својата етичка одговорност како научник, да настојувам да ги вградам во делото кое макотрпно пред мене го создаваа (заедно со сите Вас) и академиците Б. Конески, М. Апостолски, Ј.Поп-Јорданов и К. Богоев.

– Кога сум тука, го користам ова мое обраќање за да замолам соодветните одделенија на МАНУ да го изанализираат и протолкуваат тенденциозното и беспримерно нафрлање на весникот „Македонија денес“ против нашата институција и против сите нејзини членови одделно, што е сврзано со името и делата на нашиот прв претседател, академик Блаже Конески. Делото на Блаже Конески најуспешно само се брани од сите напади и конструкции, но наше е да ѝ се обратиме на нашата јавност и да се произнесеме и за овој дрзок напад на МАНУ.

Почитувани академици,

Само еден единствен детаљ на сечија, вклучувајќи ја и мојата човечка несовершенство беше сосема доволен да им стави крај на сите мои соништа: уште повеќе да му придонесам на овој *Голем Храм* и на *нашата Голема македонска историја во функцијата на која се наоѓам*.

Ценејќи дека и во вакви околности, како и секогаш натаму, јас ќе ѝ придонесам и на МАНУ и на Македонија, ја заложувам и сета своја совест во тоа, но ја заложувам и својата неотповиклива оставка на функцијата претседател на Македонската академија на науките и уметностите

Академик Георги Ефремов

БИЛТЕН НА МАНУ, ГОД. XXVIII, БР. 1, 2001